KS Bedrift

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

17.11.2015

Avfallsforbrenningsanlegg må ikke omfattes av ETS

Vårt standpunkt er at avfallsforbrenningsanleggene ikke skal omfattes av ETS.

EUs kvotehandelssystem, kalt ETS, er et viktig virkemiddel for å håndtere klimaendringer generelt, og å redusere utslipp av CO_2 spesielt.

Etter deponiforbudet (01.07.2009) for nedbrytbart avfall, ble det nødvending å finne alternative måter å sluttbehandle avfall som ikke egner seg til materialgjenvinning. Avfallsforbrenning utgjør dermed et viktig virkemiddel i energi, miljø- og klimapolitikken på flere måter; 1) De utgjør et nødvendig bidrag ved å forbrenne restavfall som ikke egner seg til materialgjenvinning, 2) De leverer varme som bidrar til å fjerne olje- og vedfyring som representerer store mengder CO_2 og annet utslipp, og 3) De representerer en nødvendig fleksibilitet i energitilførselen til de store byene.

Dette skjer på en mest mulig ressurseffektiv måte. Forbrenning for energigjenvinning av avfall er en samfunnsøkonomisk og miljømessig fornuftig løsning, og ytterligere kostnadsøkning for forbrenningsanlegg som allerede er i en vanskelig økonomisk situasjon, må unngås.

Det å innlemme avfallsforbrenningsanlegg i ETS bidrar ikke til reduksjon i totale utslipp av klimagasser dersom norsk restavfall flyttes til andre, europeiske forbrenningsanlegg.

Avfallsvarme

Avfallsvarme er varmeenergi som oppstår når restavfall gjennomgår en termisk behandling i et avfallsforbrenningsanlegg. Formålet med avfallsforbrenning er først og fremst å gi restavfallet, som ikke er egnet for materialgjenvinning, en helse- og miljømessig trygg sluttbehandling.

Det er miljømessig bra å utnytte avfallsvarmen i stedet for å la den gå til spille. 2,5 TWh avfallsvarme ble i 2013 konvertert (energigjenvunnet) til fjernvarme, industridamp og elektrisitet, og tilsvarende energiproduksjon fra andre energikilder er spart.

Ingen alternativ behandling for restavfall

For de avfallstypene som behandles i forbrenningsanlegg i dag finnes ingen alternativ behandling. Sammensetningen av avfallet og innholdet av fossil opprinnelse i restavfallet er i praksis en konsekvens av mange faktorer utenom avfallspolitikken.

KS Bedrift
Haakon VIIs Gate 9 | Postboks 1378 Vika | Telefon: 24 15 26 00 | ks-bedrift@ks.no
0161 Oslo | 0114 Oslo | www.ksbedrift.no

Restavfallet, det vil si avfall som er igjen etter utsortering for ombruk og materialgjenvinning, vil uansett måtte brennes. Dersom restavfallet flyttes til andre land, vil det føre til økte utslipp av klimagasser der, da store deler av europeisk avfall fortsatt legges på deponi. Det å ta avfall ut av deponi for sortering og forbrenning gir en effektiv reduksjon av utslipp. Dermed vil det å flytte restavfall fra norske forbrenningsovner til andre, europeiske forbrenningsovner gi økte utslipp fordi det blir mindre uttak fra deponiene.

Det er aktører oppstrøms i verdikjeden som har innflytelse på restavfallets mengde og sammensetning, og som dermed gir mulighet for behandling høyere i avfallshierarkiet - og ikke det enkelte forbrenningsanlegg.

Avfallsforbrenningsanleggene er altså ikke i posisjon til å kunne endre på sammensetningen av det avfallet de får inn. Dermed vil heller ikke ETS som virkemiddel for å redusere klimautslipp fra avfallsforbrenning gi noen direkte klimaeffekt. Avfallsforbrenningsanlegg er da også unntatt fra ETS i kvotedirektivet (2009/29/EC).

Avfallsvarme gir miljøgevinster

Når varmen fra forbrenning først har oppstått, så er det opplagt fornuftig å utnytte den best mulig. Når avfallsvarmen konverteres til høytrykksdamp erstatter den bruk av tungolje i dampavhengige industriprosesser. Dampen kan også drive turbiner og el-generatorer, og produsere elektrisk strøm til å sende ut i forsyningsnettet. Ikke minst gir det varme til fjernvarmesystemer.

Fjernvarme som forsyningssystem er energifleksibelt og den beste måten å utnytte overskuddsvarme på, som ikke har annen anvendelse. Det skaper i seg selv fleksibilitet i energitilførselen, og gir mindre avhengighet av elektrisitet til oppvarming. Dermed bidrar fjernvarmen til redusert energitap og reduserte klimagassutslipp i samfunnet.

Det finnes flere kilder til overskuddsvarme som kan brukes i fjernvarme, men avfallsvarme er i dag den viktigste. I tillegg er avfall tilgjengelig på de stedene med størst varmebehov og det klart rimeligste. Utnyttelse av overskuddsvarme fra restavfallet er derfor et av de mest miljøvennlige alternativene for fjernvarmen, gjennom reduserte utslipp og reduserte naturinngrep.

Harmonisering av virkemidler

ETS vil ikke vil føre til lavere utslipp av fossil CO_2 fra avfallsforbrenning. Dersom ETS likevel blir gjort gjeldende, vil det føre til enda dårligere lønnsomhet for forbrenningsanlegg som allerede har for små marginer, og kan i verste fall føre til nedleggelser av avfallsforbrenningsanlegg. Det gir følgelig reduksjon av avfallsvarme til miljøvennlig fjernvarme.

Eksport til Sverige ser ut til å gi stabilt lave priser på avfall i mange år fremover. Energiprognosene ser også ut til å gi lave energipriser fremover. I sum utgjør disse to komponentene avfallsforbrenningsanleggenes inntekter. En ETS-kostnad på toppen vil virke som en fiskal avgift, og kun forverre den økonomiske situasjonen for de norske anleggene.

KS Bedrift mener at bruken av restriktive virkemiddel må harmoniseres innenfor det nordiske markedet for behandling for å unngå konkurransevridning. Virkemidler som påvirker avfallsmarkedet indirekte, for eksempel elavgift og fjernvarmeprisregulering, praktiseres ulikt

i det nordiske markedet. Man vil derfor likevel ikke oppnå full harmonisering av rammebetingelsene, selv om både Norge og Sverige innfører ETS.

På grunn av ulike virkemiddelregimer i det felles avfallsmarkedet, så transporteres ca. 2 millioner tonn avfall til Sverige årlig. Det representerer et betydelig antall trailere på veiene (ca. 40 000 årlig). Det kan ikke være i samfunnets interesse å bidra til en økning av denne transporten.

Oppsummert

Klimakvoter er et virkemiddel for å redusere utslipp av CO_2. Dette argumentet mener KS Bedrift ikke kan gjelde for avfallsforbrenningsanlegg. Krav rettet mot andre deler av verdikjeden enn sluttleddet, er et langt mer effektivt virkemiddel for å redusere CO_2-utslippene.

Bjørg R. Rydsaa (sign.)
Administrerende direktør

Svein Kamfjord
Direktør Avfall